

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 02.06.2026 nr JDM/26-0655/-1K

Meie: 17.06.2026 nr 1-7/174-3

**Siseministeeriumi tagasiside
karistusseadustiku, loomakaitseseaduse ja
väärteomenetluse seadustiku muutmise
seadusele (KarS omnibus 2026)**

Austatud justiits- ja digiminister

Täname, et edastasite Siseministeeriumile kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks karistusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse (KarS omnibus 2026) eelnõu. Siseministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.

- 1. Mõju hindamise osa seletuskirjas on puudulik.** Palume seletuskirja mõjuanalüüsi põhjalikult täiendada, sh nii, et see vastaks mõjude hindamise metoodikale ja kehtivatele reeglitele. Põhjalikule mõjude hindamise vajadusele pöörasime tähelepanu juba karistusseadustiku (edaspidi *KarS*) muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuses. Leiame, et mitmed eelnõus sisalduvad muudatused võivad suurendada õiguskaitseasutuste töökoormust, samas seletuskirjas on märgitud, et kavandatavad muudatused ei too kaasa olulist täiendavat halduskoormust. Siseministeeriumi hinnangul vajab see järeldus täiendavat põhjendamist ning jääb ebaselgeks, millel selline hinnang põhineb. Eelkõige puudutab see ähvardamise koosseisu laiendamist, hooldaja kohustuse rikkumise uue süüteokoosseisu loomist, seksuaalse sisuga materjali avaldamise ja levitamisega seotud süütegusid ning loomapidamise keelu kohaldamise võimaluste laiendamist. Lisaks võivad muudatused kaasa tuua vajaduse täiendavate koolituste, juhendmaterjalide ja menetluspraktika ühtlustamise järele. Seetõttu palume mõjuanalüüsi täiendada hinnanguga õiguskaitseasutuste ressursivajadusele, täiendavale menetluskoormusele ning võimalikele rakenduskuludele.
- 2. KarS § 36¹ – vastutus tahtlikult tekitatud süüvõimetuse korral.** Siseministeerium toetab muudatuse eesmärki välistada olukorrad, kus isik väldib karistusõiguslikku vastutust seetõttu, et on ise teadlikult loonud eeldused raske psüühikahäire kujunemiseks. Peame oluliseks, et õiguskord ei võimaldaks vastutusest kõrvale hoida olukorras, kus süüvõimetuse seisund on isiku enda varasema käitumise tagajärg. Samas vajab kavandatav regulatsioon täiendavat täpsustamist, et tagada selle õigusselge ja ühetaoline kohaldamine praktikas. Eelnõus kasutatakse mõisteid „*tahtlikult viinud ennast seisundisse*“ ja „*raske psüühikahäire*“, kuid keerukaks võib osutuda nende seostamine isiku subjektiivse suhtumisega ning eelkõige tõendamine, et isik pidas võimalikuks raske psüühikahäire tekkimist ja möönis selle saabumist. Kuigi seletuskirjas on märgitud, et sätte kohaldamine eeldab vähemalt kaudset tahtlust raske psüühikahäire tekkimise suhtes, jääb praktikas

ebaselgeks, milliste asjaolude alusel saab sellise teadmise või mõõnmise olemasolu piisava kindlusega tuvastada.

See küsimus võib tõusetuda eelkõige juhtudel, kus raske psüühikahäire on seotud pikaajalise alkoholi, narkootiliste või psühhotroopsete ainete tarvitamisega. Näiteks võib isik olla üldiselt teadlik sõltuvusainete tarvitamisega kaasnevatest terviseriskidest, kuid mitte sellest, et konkreetsel juhul võib tema käitumise tagajärjel kujuneda süüvõimetust põhjustav psühhootiline episood või muu raske psüühikahäire. Samuti võivad erinevate inimeste teadmised oma tervises seisundist, sõltuvushäire olemusest ja võimalikest tagajärgedest olla väga erinevad. Seetõttu võib tekkida küsimus, kus lõpeb üldine teadmine terviseriskidest ning algab selline konkreetne teadmine, mis võimaldab järeldada raske psüühikahäire tekkimise võimalikkuse mõõnmist karistusõiguslikus tähenduses. Peame vajalikuks, et seletuskirjas avataks täpsemalt sätte kohaldamise eeldused ning tõendamisstandard. Eelkõige võiks selgitada, millised asjaolud võimaldavad järeldada, et isik pidas raske psüühikahäire tekkimist võimalikuks ja mõõnis selle saabumist. Samuti võiks seletuskirja täiendada täiendavate praktiliste näidetega, mis aitaksid piiritleda olukordi, kus sätte kohaldamine on põhjendatud, ja eristada neid juhtudest, kus isikul puudus tegelik teadmine konkreetse tagajärje saabumise riskist.

Lisaks teeme ettepaneku kaaluda, kas sätte kohaldamine võiks olla selgemalt seotud olukordadega, kus isikule oli samalaadse seisundi tekkimise risk varasemast kogemusest teada või kus teda oli sellise tagajärje eest eelnevalt hoiatatud. Selline lähenemine aitaks suurendada õigusselgust ning vähendada riski, et sätet kohaldatakse olukordades, kus raske psüühikahäire kujunemine ei olnud isikule tegelikult ette nähtav.

- 3. KarS § 49 – tegutsemiskeelu laiendamine.** Siseministeerium toetab eesmärgi tugevdada laste, eakate, puudega inimeste ja teiste abivajavate isikute kaitset juhtudel, kus kuritegu on toime pandud ametiseisundit, kutsetegevust või usaldussuhet kuritarvitades. Samas tekitab küsimusi kavandatava regulatsiooni ulatus. Eelnõu kohaselt oleks võimalik tegutsemiskeeldu kohaldada sisuliselt kõigi kutse- või majandustegevuse käigus toime pandud süütegude korral ning kuni kümneks aastaks. Selline lahendus võib muuta lisakaristuse kohaldamise alused väga laiaks ning suurendada kohtupraktika ebaühtlase kujunemise riski. Näiteks võib praktikas tekkida küsimus, kas tegutsemiskeeld on põhjendatud nii hooldekodus toime pandud vägivallakuriteo kui ka ettevõtte juhtimisel toime pandud majanduskuriteo puhul ning milliste kriteeriumide alusel nende juhtumite raskust hinnata. Palume kaaluda täiendavate kriteeriumide sätestamist seaduses või vähemalt nende avamist seletuskirjas. Samuti tuleks mõjuanalüüsis hinnata muudatuse võimalikku mõju kohtute, prokuratuuri ning registripidajate töökoormusele ning selgitada, kuidas uus regulatsioon suhestub valdkondlikes eriseadustes sätestatud tegevuslubade, tegevuskeeldude ja töötamise piirangutega.

Riigikogu menetluses on karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (934 SE), mille muudetakse KarS § 49 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kutse- või ametiõiguste kuritarvitamise, ametikohustuste rikkumisega seotud kuriteo, keskkonnavastase süüteo või ioniseeriva kiirgusega seotud süüteo eest võib kohus lisakaristusena kohaldada teataval ametikohal töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise keeldu kuni kolmeks aastaks.“;

KarS omnibus seletuskirjas märgitakse: „Eelnõuga muudetakse KarS paragrahve 49 ja 55¹, mida muudab ka karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu, millega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa

Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1203 11. aprill 2024, mis käsitleb keskkonna kaitsmist kriminaalõiguse kaudu. Käesoleva eelnõu sõnastuses on nimetatud eelnõus tehtavate muudatustega arvestatud.“ Kui KarS § 55¹ osas mõlemas eelnõus toodud muudatusettepanekud sisuliselt kattuvad, siis §-i 49 puhul mitte. Palume kontrollida, et mõlemad eelnõud teineteist ikka toetavad ning vastavalt vajadustele viia sisse vajalikud parandused/täiendused KarS omnibus eelnõusse.

Siseministeeriumi hinnangul jäävad endiselt lahendamata olukorrad, kus lastega saavad tegeleda isikud, kes on karistada saanud narkokuritegude (s.h väärteod) eest, rääkimata seksuaalse väärkohtlemise või üldise väärkohtlemise toimepanijatest. Ka lastekaitsetöötajana, s.h sotsiaaltöötajana ei saaks töötada isikud, kes on teatud liiki süütegusid toime pannud, sest on ka töötajad, kes ise tarvitavad keelatud aineid, rääkimata nende käitlemisest. See, et nad ei ole veel kriminaalkorras vastutusele võetud seletuskirjas näitena toodud tegude eest, annab neile tegelikult võimaluse edasi töötamiseks, aga ka muudeks ebaseaduslikeks tegevusteks.

Eelnõu seletuskirjas lk 8 on kirjutatud: „*Lisaks on praegu tegutsemiskeelu rakendamine piiratud üksnes kuritegudega, kuid ka paljud väärteod on sedavõrd tõsised, et isikul, kes neid on toime pannud, võib olla kohane selles valdkonnas tegevus mingiks ajaks keelata.*“ Juhime tähelepanu, et arvestada saab ainult nende väärtegudega, mis on karistusregistris. Osadel juhtudel lõpetatakse menetlus väärteomenetluse seadustiku § 30 alusel ehk kohaldades mõjutusvahendeid. Selliste rikkumiste korral karistusregistris info puudub.

Samal leheküljel on kirja pandud: „*Näiteks tulirelvade müügiga tegelemiseks on vajalik tegevusluba, mille saab relvaseaduses sätestatud väärteo või relvadega seotud kuriteo toimepanemise korral tühistada.*“ Täpsustamist vajab, kas sellisel juhul isikuks punktis 1 võib olla ka juriidiline isik. Kui tuuakse selline näide, siis see räägib pigem juriidilise isiku tegelemisest.

Palume seletuskirjas täpsustada leheküljel 9 esitatud selgitust, mille kohaselt „neljandaks sätestatakse eraldi alus tegutsemiskeelu kohaldamiseks: kui lisakaristus on põhjendatud laste, eakate, puudega või hooldust vajavate inimeste kaitseks“.

Eelkõige vajab täiendavat selgitamist, millistes olukordades võiks nimetatud alusel tegutsemiskeeldu kohaldada ning milline oleks selle praktiline ulatus. Näiteks tekib küsimus, kas kõnealune alus võimaldaks kohaldada tegutsemiskeeldu isikule, kes on müüjana töötades müünud alkoholi alaealisele, keelates tal edaspidi töötada müüjana või muul sarnasel ametikohal.

Samuti palume selgitada, kuidas tagatakse teabe jõudmine võimalike tööandjateni ning milliste mehhanismide kaudu on tööandjal võimalik kontrollida, kas isiku suhtes on selline tegutsemiskeeld kohaldatud. Täiendavalt vajab selgitamist, millised õiguslikud tagajärjed kaasnevad olukorras, kus tööandja võtab kehtiva tegutsemiskeelu saanud isiku siiski vastavale ametikohale tööle või võimaldab tal keelatud tegevusalal tegutseda.

Arvestades, et tegutsemiskeelu tõhusus sõltub suurel määral selle rakendamise ja kontrollimise praktilistest võimalustest, peame vajalikuks nende küsimuste käsitlemist seletuskirjas.

4. **KarS § 52² – loomapidamise keeld.** Siseministeerium toetab eesmärki võimaldada tõhusamalt reageerida olukordadele, kus vastutustundetu loomapidamine seab ohtu inimeste elu, tervise või vara. Samas ei toeta Siseministeerium loomapidamise keelu kohaldamise

õiguse andmist kohtuvälisele menetlejale kavandatud kujul. Loomapidamise keeld kujutab endast sisuliselt olulist põhiõiguste riivet, mis võib mõjutada nii isiku omandiõigust kui ka ettevõtlusvabadust. Eelkõige puudutab see juhtumeid, kus loomapidamine on seotud majandustegevusega, näiteks põllumajanduse või loomakasvatusega. Sellise sisuga piirangu määramine on oma olemuselt võrreldav muude oluliste lisakaristustega, mille kohaldamine on tavapäraselt kohtu pädevuses.

Kui kohtuvälisele menetlejale siiski selline pädevus antakse, tuleks täpsustada otsuse tegemise materiaalsoigustlike aluseid ning töötada välja ühtset menetluspraktikat toetavad juhised. Samuti tuleb hinnata täiendavat mõju Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) ning kohalike omavalitsuste töökoormusele. Lisaks vajab täpsustamist mõiste „*oht teise inimese elule, tervisele või varale*“. Liialt üldsõnaline sõnastus võib kaasa tuua olukorra, kus keelu kohaldamise alusena käsitatakse ka üksikuid või vähese raskusastmega rikkumisi, mis ei õigusta sedavõrd intensiivset sekkumist isiku õigustesse.

5. **KarS § 58 täiendamine perevägivalla kui raskendava asjaolu osas.** Siseministeerium tervitab püüdlusi muuta KarS sõnastust nii, et see oleks kooskõlas Istanbuli konventsiooni ning naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise direktiivi perevägivalla mõistega. Naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise direktiiv toob välja, et perevägivald on kõik füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist või majanduslikku laadi vägivallateod, mis pannakse toime perekonnas või leibkonnas, olenemata bioloogilistest või juriidilistest peresidemetest, või endiste või praeguste abikaasade või partnerite vahel olenemata sellest, kas süüteo toimepanija elab või on elanud ohvriga samas elukohas. Eesti ratifitseeris Istanbuli konventsiooni 2017. aastal ning õigusloome vaatest tähendab see seda, et Eesti peab kujundama ja ajakohastama oma seadusi nii, et need ennetaksid vägivallat, kaitseksid ohvreid ning võimaldaksid vägivallajuhtumite tõhusat menetlemist ja karistamist. Sellest tulenevalt leiame, et mõiste „elukaaslane“ valik ei ole siiski piisav täiendus perevägivalla kontekstis. Siseministeerium teeb ettepanku asendada mõiste „elukaaslane“ mõistega „partner“ või „paarisuhtepartner“, viimase puhul on tegemist mõistega, mida juba täna kasutatakse ka kuritegevuse statistika väljaannetes.
6. **KarS § 58 punkt 14 – süüteo eksponeerimine.** Siseministeerium toetab eesmärki käsitada raskendava asjaoluna olukordi, kus süütegu jäädvustatakse või levitatakse viisil, mis põhjustab kannatanule täiendavat alandust, hirmu või kahju. Samas vajab täpsustamist mõiste „eksponeerimine“. Ebaselgeks jääb, kas selle all peetakse silmas üksnes süüteo avalikku levitamist näiteks sotsiaalmeedias või veebikeskkondades või hõlmab see ka video või pildi näitamist piiratud isikute ringile. Näiteks võib olla oluline vahe olukorral, kus vägivallateost tehtud video avaldatakse avalikult internetis, ning olukorral, kus sama videot näidatakse vaid väikesele sõpruskonnale. Õigusselguse tagamiseks tuleks mõiste sisu täpsemalt avada kas seaduses või seletuskirjas.
7. **KarS § 120 – ähvardamise koosseisu laiendamine.** Siseministeerium toetab ähvardamise koosseisu laiendamise eesmärki, kuna see võimaldab tõhusamalt reageerida raskete vägivalla- ja seksuaalkuritegudega seotud ähvardustele ning tugevdab kannatanute kaitset. Samas peame vajalikuks põhjalikumalt hinnata kavandatava muudatuse mõju menetluspraktikale ning õiguskaitseasutuste töökoormusele.

Võrreldes kehtiva regulatsiooniga võib muudatus kaasa tuua registreeritavate kuriteoteadete arvu kasvu, eelkõige interneti ja sotsiaalmeedia vahendusel toime pandud ähvarduste puhul. Praktikas edastatakse selliseid ähvardusi sageli anonüümsete kasutajakontode, sõnumirakenduste või erinevate veebiplatvormide kaudu, mistõttu võib toimepanija tuvastamine ning tõendite kogumine osutuda ajamahukaks ja ressursimahukaks. Seetõttu on

oluline hinnata, millist täiendavat koormust võib muudatus kaasa tuua Politsei- ja Piirivalveametile ning prokuratuurile.

Täiendavalt vajab selgitamist eelnõus kasutatav mõiste „oluline“ seoses varalise kahju tekitamisega ähvardamisega. Praktikas võib tekkida küsimus, milliste kriteeriumide alusel hinnatakse ähvarduse objektiks oleva vara olulisust kannatanu jaoks. Näiteks võib tõusetuda küsimus, kas kuriteona peaks olema käsitatav olukord, kus isikut ähvardatakse tema jaoks emotsionaalse väärtusega eseme hävitamise või kahjustamisega. Sellisel juhul võib kannatanule tekkida vajadus põhjendada vara erilist tähendust ning menetlejal kohustus koguda tõendeid selle kohta, et toimepanija oli vara olulisusest teadlik või vähemalt pidi seda mõistma. Lisaks tuleb ähvardamise koosseisu puhul alati hinnata, kas ähvardus oli selline, et kannatanul oli objektiivselt põhjendatud alus karta selle täideviimist.

Samuti tekib küsimus, kas kõnealuste tegude kriminaliseerimine kuriteona on alati põhjendatud või võiks teatud juhtudel olla kohasem käsitada selliseid rikkumisi väärtegudena. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu piisavalt selgelt, millistel kaalutlustel on valitud just kuriteokoosseisu laiendamise lahendus. Täiendavat selgitamist vajab ka olukord, kus ähvarduse tegija viib oma ähvarduse viivitamata täide. Näiteks juhul, kui isik ähvardab kustutada teise isiku andmed või digitaalse sisu ning seejärel teeb seda kohe. Sellisel juhul jääb ebaselgeks, kas vastutus saabub üksnes põhiõigusrikkumise eest või on põhjendatud ka ähvardamise koosseisu kohaldamine. Ka selle küsimuse käsitlemine seletuskirjas aitaks tagada regulatsiooni parema mõistetavuse ja ühtlasema kohaldamise.

Eeltoodust tulenevalt palub Siseministerium täiendada mõjuanalüüsi ning hinnata põhjalikumalt kavandatava muudatuse mõju PPA ning prokuratuuri töökoormusele, samuti selgitada täpsemalt koosseisutunnuste sisustamist ja nende praktilist rakendamist.

8. **KarS § 121 muutmine.** Siseministerium saab toetada paragrahvi pealkirja muutmist ning eesmärgi tugevdada vägivallakuritegude vastast võitlust ja võimaldada kohtul senisest paremini diferentseerida karistust vastavalt toimepandud teo raskusele. Samas juhime tähelepanu, et tänane kehtiv § 121 lõige 1 sätestab: *(1) Teise inimese tervise kahjustamise eest, samuti valu tekitava kehalise väärkohtlemise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.* Lõiget 1 sisu osas eelnõu järgi muuta ei plaanita. Eelnõu punkti 8 kohaselt tõstetakse üksnes karistuse määra ühelt aastalt kolmele. Kui soovitakse eraldi välja tuua, et tervise kahjustamine võib olla nii kehaline kui ka vaimne, siis tuleks see sätestada ka lõike 1 tekstis. Samas näiteks § 120 muudatuses (lg 1 p 2) vastavat eristust ei tehta – kas tõlgendamisel ei teki küsimusi?

Mõistetakse on ka soov rõhutada nii füüsilise kui vaimse tervise kahjustamise tõsidust ning anda ühiskonnale selge sõnum vägivalla lubamatusest. Viimase aja kohtupraktika on murettekitavalt kitsas lähisuhte tõlgendamisel ning on vastuolus Istanbuli konventsiooni ning naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise direktiivi perevägivalla mõistega. Peame oluliseks täiendada antud paragrahvi sarnaselt meie ettepanekule KarS § 58 osas, ehk mõiste „elukaaslane“ asemel kasutada väljendit „partner“ või „paarisuhtepartner“, mis vastab paremini nii Istanbuli konventsiooni kui ka naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise direktiivi mõttele ja sõnastusele. Säärane mõistekasutus oleks kooskõlas ka lähisuhtevägivalla juhtrühma¹ 26.03 protokollitud otsusega, kus juhtrühm toetab põhimõtet, et perevägivalla määramisel tuleb lähtuda ohvriabi seaduse § 4 lõikes 5 sätestatud definitsioonist, mis omakorda tugineb Istanbuli konventsioonile.

¹ Lähisuhtevägivalla ennetamise kokkulepe, <https://www.justdigi.ee/uudised/neli-ministrit-allkirjastasid-lahisuhtevagivalla-ennetamise-kokkuleppe-koos-uue>

Mis puudutab kehalise väärkohtlemise sanktsiooni ülemmäära tõstmist, siis palume täiendavalt analüüsida sanktsiooni ülemmäära tõstmise mõju kriminaalmenetlusele ja õiguskaitseasutuste töökorraldusele. Karistusmäärad ei mõjuta üksnes karistuse raskust, vaid omavad laiemat tähendust kogu kriminaalõiguslikus süsteemis. Karistuse ülemmäärast sõltuvad mitmete menetlusõiguslike meetmete kohaldamise eeldused, sealhulgas teatud juhtudel tõkendite, menetlustoimingute ning muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite kasutamise võimalused. Samuti võib muudatus mõjutada süütegude menetlemise prioriteete, menetluspraktikat ning menetlustele kuluvat ressursi. Arvestades, et KarS § 121 on üks sagedamini registreeritavaid vägivallakuritegusid, võib sanktsiooni ülemmäära kolmekordistamine mõjutada märkimisväärtset hulka menetlusi. Seetõttu peame vajalikuks, et seletuskirjas analüüsitaks põhjalikumalt, millised menetlusõiguslikud tagajärjed muudatusega kaasnevad, kas muudatus võib mõjutada õiguskaitseasutuste töökoormust ning kas vastavad mõjud on mõjuanalüüsis piisavalt kajastatud.

Samuti palume seletuskirjas täiendavalt põhjendada, miks on valitud just kolmeaastane vangistuse ülemmäär ning milliste probleemide lahendamiseks ei ole kehtiv kuni üheaastane vangistus osutunud piisavaks. Seletuskirjast võiks nähtuda, kas praktikas on esinenud juhtumeid, kus kohus on pidanud kehalise väärkohtlemise eest ette nähtud karistusraami ebapiisavaks ning millises ulatuses võimaldab kavandatav muudatus paremini saavutada karistuse eesmärgi.

9. **KarS § 124¹ – hooldaja kohustuse rikkumine.** Siseministeerium toetab eesmärgi tugevdada abi vajavate ja haavatavate inimeste kaitset olukordades, kus nende eest hoolitsemiseks kohustatud isik jätab oma kohustused täitmata. Samas sisaldab kavandatav koosseis mitmeid määratlemata õigusmõisteid, mille sisustamine võib praktikas osutuda keeruliseks. Eelkõige vajavad täpsustamist mõisted „vajalik abi“, „inimväärikust alandav kohtlemine“ ja „hooldamise kohustus“. Praktikas võib tekkida küsimus, kas karistusõiguslik vastutus saab põhineda üksnes perekondlikul suhtel või peab hooldamiskohustus tulenema konkreetsest seadusest, kohtulahendist või lepingust. Samuti vajab selgitamist, kuidas eristada karistusõiguslikult karistatavat käitumist tavapärasest hooletusest, hooldusteenuse kvaliteediprobleemidest või olukordadest, kus abi osutamata jätmine tuleneb objektiivsetest võimaluste puudumisest. Õigusselguse tagamiseks palume neid küsimusi seletuskirjas täiendavalt avada.

Eelnõuga kavandatakse järgmine sõnastus: „(1) Teadvalt ja korduvalt isikule, kes haiguse, puude, vanuse või muu põhjuse tõttu on abitus seisundis või vajab hooldamist ja kelle suhtes toimepanijal lasub hooldamise kohustus, vajaliku abi, ravimite või ravi andmata jätmise või ravi väärkasutamise, samuti tema inimväärikust alandava kohtlemise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“ Siseministeeriumi hinnangul vajavad täiendavat selgitamist mõisted „ravi andmata jätmine“ ja „ravi väärkasutamine“ olukorras, kus teo toimepanijaks on hooldamiskohustusega isik, kellel puudub tervishoiualane pädevus.

Eelnõu sõnastusest võib jääda mulje, et hooldamiskohustusega isikul lasub kohustus ise ravi osutada või selle üle otsustada. Samas selgitatakse seletuskirjas koosseisu sisustamisel pigem olukordi, kus hooldaja jätab abivajava isiku arsti juurde viimata, takistab talle vajaliku ravi saamist või katkestab juba määratud ravi. Sellistel juhtudel ei ole sisuliselt tegemist ravi andmata jätmisega kitsas tähenduses, vaid vajaliku ravi tagamata jätmisega või ravi kättesaadavuse takistamisega. Seetõttu palume hinnata, kas normi sõnastus kajastab piisavalt täpselt seadusandja eesmärki.

Samuti vajab selgitamist mõiste „ravi väärkasutamine“. Seletuskirjas tuuakse näitena põhjendamatult suurte rahustidooside manustamine. Sellise käitumise puhul näib siiski olevat tegemist eelkõige ravimi väärkasutamisega, mitte ravi väärkasutamisega laiemas tähenduses. Hooldamiskohustusega isiku puhul võib olla täpsem rääkida arsti määratud ravi nõuete eiramisest, raviskeemi rikkumisest või ravimite mittenouetekohasest manustamisest.

Palume seletuskirjas täpsemalt avada, milliseid tegusid on mõistetega „ravi andmata jätmine“ ja „ravi väärkasutamine“ silmas peetud, ning hinnata, kas kasutatud terminoloogia on kooskõlas hooldamiskohustusega isikule realselt pandavate kohustuste ja tema pädevusega.

10. KarS § 153¹ – seksuaalse ahistamine täiendamine. Siseministeerium toetab eesmärgi kriminaliseerida teisele isikule tema tahte vastaselt seksuaalse sisuga visuaalse materjali (nt suguelundeid kujutava pildi või video) edastamine juhtudel, mil selline tegu oluliselt häirib kannatanut. Samuti mõistame selle täienduse vajadust tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2024/1385. Eelnõu järgi soovitakse täiendada KarS § 153¹ lõikega 1¹ järgmises sõnastuses: „(1¹) Teadvalt teisele isikule teda oluliselt häiriva seksuaalse sisuga visuaalse materjali edastamise eest tema tahte vastaselt, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.“ Kehtiv KarS § 153¹ lõige 1 toob välja, et „(1) Teise inimese tahte vastase ja tema inimväärikust alandava eesmärgi või tagajärjega tema suhtes toime pandud kehalise seksuaalse iseloomuga tahtliku tegevuse eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.“ Sisuliselt tekitatakse lõikega 1¹ lõike 1 kõrvale täiendav koosseis, mis ei lähe KarS-i loogikaga kokku. Palume seda aspekti täiendavalt hinnata ning eelnõus teha vastavad täiendused/parandused.

11. Loomakaitseaduse muutmine. Eelnõuga soovitakse tunnistada loomakaitseaduse (edaspidi LoKS) § 66-11 lõike 2 punkt 3 kehtetuks. Seletuskirja lk 34 selgitatakse: „Loomakaitseaduse (LoKS) § 66-11 lg 2 p 3 tunnistatakse kehtetuks. Kehtiva LoKS § 66¹¹ lg 2 p 3 sätestab, et kui väärteoasjas on vaja otsustada loomapidamise õiguse äravõtmine, arutab väärteoasja kohus. Kuna käesoleva eelnõu § 1 p-ga 3 laieneb loomapidamiskeelu kohaldamise pädevus ka kohtuvälisele menetlejale, puudub edaspidi vajadus LoKS § 66¹¹ lg 2 p 3 järele.“ Kehtiv LoKS § 66¹¹ lõike 2 punkt 3 sätestab, et LoKS §-des 66¹–66¹⁰ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on PPA. Siseministeeriumi hinnangul peaks eelnõus soovitud eesmärgi täitmiseks hoopis kehtetuks tunnistama LoKS § 66¹¹ lõike 3, mis sätestab, et LoKS § 66² sätestatud väärtegu arutab kohus, kui väärteoasja arutades on vaja otsustada loomapidamise õiguse äravõtmine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister